

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΤΛΑΣ
Αριθ. Έρωτ. ΠΕΛ. VI. 2197

Α.
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

Σεπτεμβρίου 1971

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ε. οικισμός ἐν Κοινότητι ἑθροστίνας μέγεθος ἰσὺς 2000 ἀντ.
ἐξ ἧς ἀντὶς 10 χιλιόμετρα.

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κομόπολις) *Ἄνω Αἰγιαλός-Ε*
(παλαιότερον ὄνομα: .....), Ἐπαρχίας *Κορινθίας*
Νομοῦ *Κορινθίας*.....
2. Ὀνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος *Λεωνόρας*
Ἰωάν. Μπαξίς... ἐπάγγελμα *Διδάσκαλος*.....
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις *Ἄνω Αἰγιαλός-Κορινθίας*
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον... *1 1/2*.....
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες:
α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον *Γεώργιος Κατούρας* *Ἰω*
Ζωτηρίας.....
ἡλικία... *80*... γραμματικαὶ γνώσεις *ἀσφόδιτα ἑλλην-*
τικὰ ἀσθενέστατα... τόπος καταγωγῆς *Ἄνω Αἰγιαλός*
.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντα διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ
βοσκήν ποιμνίων; *Διὰ σποράν: Ὑπὸ ἄλγινια, χάβοι, κάρω λυκο-*
βοσκίαι; - Διὰ βοσκήν: Κουμαριά, Ἄνω λυκοβοσκίαι, κάρω χάβοι.
Ἐπὶ τῶν χωρίων αὐτῶν χωρίζονται ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστή-
ματα; *Χωρίζονται*.....
- 2) Εἰς ποίους ἀνῆκον ὡς ἰδιοκτησίαι; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα,
δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς· β) εἰς γαιοκτήμονας (Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς
π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητας· δ) εἰς μονὰς κλπ. ....
Ἐξ φυσικῶν ἀφ' ὧν οὐδὲν (χωριστῶς) - Αἰζητικῶς βοσκῆς
ἀνήκοντες Κοινότητες (ὁ δῆμον ἑθροστίνας)
- 3) Ὁ πατήρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν
γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν
του; .... *ΝΑΙ*.....

δ'. 1) Πώς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (μέ καυσίν: α) τῆς καλαμιᾶς μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος; ...

Ἐξοικειωμένοι με τὴν γῆν καὶ τὰ λαβροπαράλια, βοῶν, ἀλόων, ἡμετέραν κ.λ.π. 4:3:21

2) Πότε ἐγίνε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; *1908*

ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; *Ὁ δ. διδμερὸν ἀροτρον ἀπὸ 1918. ἡ καπτική μηχανή ἀπὸ τοῦ 1960*

1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.). Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος; Ποῖος κατεσκεύαζε τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγίνετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ; *Διδμερὸν καὶ κλικ. χειρὸς καὶ ἀνελκυστήρας*

Φοιτῆς @ χειρὸς κοσμοῦ δὲ ἐξ ὧν καὶ τὰ κλῆματα ἐκτὸς τῶν οὐρανοῦ δαφνισμῶν. - Κακὸ καὶ ἐξ ὧν ἀπὸ τεχνιτῶν ἐξ Δερβένιαν - Κορινθίου

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄροτρον μετὰ τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου. ....

1..... 4..... 7..... 10.....

2..... 5..... 8.....

3..... 6..... 9.....

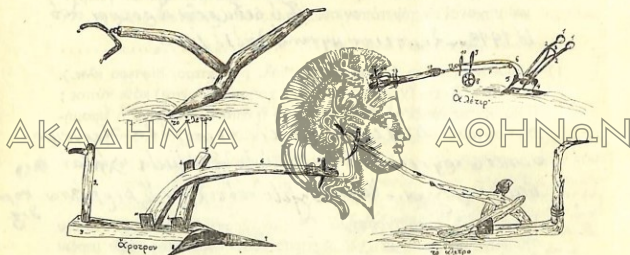
2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει); *ἀπὸ 1960 ἀπὸ κοσμοῦ*

3) Μηχανὴ θερισμοῦ *7*

- 4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχυῶν (δεματιῶν) *Δένδρον τοῦ ποταμοῦ*
 5) Μηχανή ἀλωνισμοῦ *1947*

στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατεσκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον *Ἐκαστος χωρὶς... Ἐάν τις ἦτο*
ἔφευγε. ἔβαλε εἰς τὴν κατασκευὴν τὸν ἀπὸ τῶν εὐχαι-
ρισμῶν του.

- 2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἀρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ υπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιοῦμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ;

- 3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾷται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφορῶν μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1.	6.	11. ....
2.	7.	12. ....
3.	8.	13. ....
4.	9.	14. ....
5.	10.	15. ....

(¹) Ἐάν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Ἐὰν ὑπάρχουν διαφοραὶ, δύνασθε νὰ μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρω ἀρίθμησην).

- 4) Τὸ ὕνι. Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφίων ; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. - Ἰχνογραφῆσατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὕνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐὰν εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρήσιν ἐκάστου.

- *τὸ ὕνι ἦτο καὶ ἐν κ. ο. ρ. φ. ὡς διὰ τὴν ἀροτρίασιν...*

ἐν τῶν εἰδῶν τῶν χωραφίων.

- *τὸ εἶναι χερσὶν ὕνι εἶναι μὲν τὸ διὰ τοιαυτῶν οὐκ ἐστὶν ἰσοδύναμον.*

ὕνι

- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου; .....

6) Ἦτο (ἢ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου; *Ἦτο καὶ εἶναι εἰδηρὰ.*

.....

.....

.....

- 7) Ἔργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου (π.χ. σκεπάρι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφάι κλπ.).....

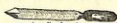
σκεπάρι, πριόνι, ἀρίδα, ξυλοφάι...

πριόνι

ἀρίδα

ῥινί ἢ ξυλοφάι (ἀρνάρι)

- ἵππος, ἡμίονος, ὄνος. βόες ἀπὸ τῆς 1920, ἐκτετατὴ ἐξουσία, ἡ δὲ
στοι καὶ ἐνοὶ μέτρα. - χρῆσις ἀπορῶν ἐν τῷ 1920

β) Ἐχρησιμοποιούντο (ἢ χρησιμοποιούνται) διὰ τὸ ὄργανον δύο
ζῶα ἡ ἐν : Βοείας πάντες 2 - Μελίττα 1 πρὸς ἀποβολήν

- 9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῶα ἢ το (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγος ;
 ἢ το ἀναγκαῖον εἶναι τὸ ζευγάρισμα μὲ 2 πῶα (βοῦς). - ἤ με-

ρονδεν κρησι κοφισιντα βοες. Διαγα αλλα φα

Υγός από ειδικό αλάτι και
από βοϊδόνερο.—

Ζεύλα

+

Σύλλα

ἐκρηγισμοποιότη
καὶ ἐκρηγισμοποι.

συντάξις λέξεων
καὶ φράσεων.

λια κλπ.). Η κορυφή του θαλασσοειδούς πυλ. ειναι διατ. 4.
με την κορυφή του πυλ. που απεικ. 14 στα τιν στενερ

καὶ μέγιστος δόξασις ἡμετέρα· ἡμετέρα ὡς
τοῦτο δὲ ἔχειν ὡς ἡμετέρα ἡμετέρα ὡς ἡμετέρα.

Μακάρι τὸ μερὶς τῶν ἡμετέρων· ὁ δὲ μακάριος ἐν τοῖς ἐκ
καὶ χορὰ εὐεργα- ἡμέρα γὰρ διὰ κακομοιρίας
Συνεδίστετε ἰδικότερος τὴν μοσχήν των λευγών του ζυγοῦ εἰς τὸν

- .....

- .....

- Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ; . . . . .

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν, την οποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῷον διὰ νὰ προσδεθῇ εἰς αὐτήν τὸ ἄροτρον.....

ζ'. Ἀροτρίσεις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποῖος ὥργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον) ; 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος)· 2) γυναῖκα· 3) ὑπηρέτης. Σημειώσατε ποῖα ἢ συνήθεια εἰς τὸν τόπον σας.....

ὅμως ὁ ἄνδρας

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν) .....

2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον.....

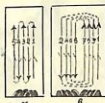
3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῷον) κατὰ τὸ ὄργωμα· με σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζώων ἢ ἄλλως ; (Περιγραφή καὶ σχεδιάσμα ἢ φωτογραφία).

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγίνετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερα) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένης αὐλακας (αὐλακιές) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὥς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

ἔγινετο καὶ γίνεται αὖτὸ ἐκ σχεδίου φρομεα(α)...

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β);

+

Σημειώσατε με τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρῇσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐάν ὑπάρχη ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορά καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγίνετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορές ἢ σποριές, ντάμιες, σιαστές, μεσοδράδες κ.λ.π.);

ἔγινετο καὶ γίνεται αὖτὸ ἐκ σχεδίου φρομεα(α)...

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορά τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον με σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιηται ἄροτρον;
- 7) Ποιοὶ τρόποι ἡ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρῇσει παλαιότερον (ἢ σήμερα). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων με τὸ ὑνί: καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ.

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σποράς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων
ἢ ἄλλων. ....

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σποράς :

- 1) Διὰ τὴν σπορὰν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά· π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. ....

Ἐγίνετο καὶ γίνετο 1 ὄργωμα πρὸ τῆς σποράς, καὶ καλλουργία καὶ διβόλισμα καὶ γύρισμα καὶ ἄλλοι ὀργῶματα. ... Τὸ δὲν εἶχε ἢ ἔχει ἰδιαιτέρο ὄνομα. ... Καὶ 1 ὄργωμα (γύρισμα) καὶ τὴν ἑξῆς σπορὰν οὐ γίνετο τὸ ὀδυνόσπυρον.

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

Οὕτως καλλιεργεῖτο αὐτὸ καλλιεργεῖται καὶ ἔχει ἰδιαιτέρο ὄνομα. ...

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφεθῇ ἀσπαράγον τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρὰ νάπαυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτάρι ἢ ἄλλο δημητριακόν. ...

Χαλαρότερον ἀφένετο 1 ἔτος. ... Σήμερον ὄχι.

- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιεργείας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποίαν ἐποχὴν; ...

Διὰ τὰ εἶδη 2 (ἀραβίσκος - φασόλοι).

- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκεύη χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σπορὰν. π.χ. τὸ διδάκι· εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους; .....

Ὁ κονβολὴ ἢ τὸ βαμπακί.

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχὸν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδᾶρι, τὰ φτερά (παρουτία) κ.ἄ. καὶ τὸ ὑνὶ κατὰ τὴν ἀροτρίαν (ὀργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὁποῖα κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἑλλειψοειδῆ σιδηρᾶν ράβδον, ἣ ὁποῖα ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ~~ἢ μὲ ἄλλον τρόπον~~; ... **ΝΑΙ** .....

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); ... **ΟΧΙ** .....

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποῦ δὲν ἔχουν ὀργωθῇ (μὲ σκαλίδα, τσαπὶ κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1 - 3) ἐρωτημάτων περιγραφὴ ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἡ τσάπα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν) .....

.....
.....
.....

- 6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγάν) εἰς τὸ ὄργανον καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὥς καὶ αἱ ἐργασίαι τοῦ ἐκτελοῦν

*Καλοῦνται ξιφῶς ἑρτάει. - ξυγκομῶντον
(ἐκείνου) τὰ μέρη τοῦ ἀγροῦ καὶ δὲν ἐρῶσθαι μετ' αὐτοῦ.*

- 7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σπορὰν ὀσπρίων. Πῶς ἐγένετο ἡ σπορὰ καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου εἴδους.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΔΟΗΝΩΝ

- 8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν ζώων· π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ἄ. ....

*Ἐκαλλιεργοῦντο ὡς καλλιεργοῦνται μόνον. Σανὰ
ὡς λ. γ. τὰ χωράφια ἔσαν καὶ αὐτὴ κατέληξε διὰ τὴν
καλλιέργειαν αὐτῶν.*

- 9) Πῶς ἐγένετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμήλων· ἐσπέρνουντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιές (βραγιές) καὶ ἄλλως.

*Ἐφυτεύοντο ὡς φυτεύοντο εἰς αὐλάκια
(ἢ καλλιέργειαν αὐτῶν) ἢ τοῦ καὶ εἰς πρασιές.*

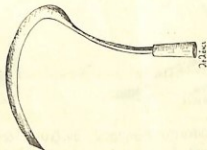
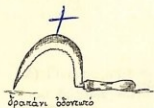
Β'. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἑργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά. (Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ·

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.) *Καὶ ἄλλοτε*
καὶ ἔωρε μέ δρεπάνι ὀδοντωδὲ ἀζόδια...
ἔταυρον ἐκμεινόνερον ἰσοῦσι...

Ἐάν ᾤσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ.....ΔΘΗΝΩΝ

- 2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφήν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα).....

Πρό τοῦ 1920 ἐθερίζοντο με δρεπάνια δρεσάνια
πέκοιτε καὶ *πέκοιτε με κόσες*
σιῆς καὶ *δρεσάνια*

- 3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὀμαλὴ ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσετε αὐτήν).....

ὀδοντωτὴ δρεσάνια (ὀμαλὴ με τριφύλλι δρεσάνια)
ὀμαλὴ δρεσάνια - ὀμαλὴ με κόσες (αὐτὴν τοιαύτην)
ὀμαλὴ δρεσάνια - ὀμαλὴ με κόσες (αὐτὴν τοιαύτην)

- 4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβὴ του· (σχεδιάσετε ἢ φωτογραφήσετε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;.....

Ἡ χειρολαβὴ ἦτο κατεσκευασμένη ἀπὸ ξύλου
ὀμαλὴ δρεσάνια - ὀμαλὴ με κόσες (αὐτὴν τοιαύτην)
ὀμαλὴ δρεσάνια - ὀμαλὴ με κόσες (αὐτὴν τοιαύτην)
ὀμαλὴ δρεσάνια - ὀμαλὴ με κόσες (αὐτὴν τοιαύτην)

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχοῦ κα-
λοῦνται ἀγκαλιές. ....

... Χερσολιόρες, ἢ ἀρμαλίες (ε. χερσό-
α καὶ ζωντῶν κιά ἀρμαλίες ἢ χερσολι-
αρες. -

γ. Οἱ θερισταί.

- 1) Ποιοὶ θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν
σκοπὸν ἀπὸ ἄλλων τόπων καὶ ποῖον ; .....

Γυναῖκες καὶ ἄνδρες (οἱ γυναῖκες ἔχουν
μερκαλίες εἰς τὰς χεῖρας).

- Θερίσκει ἀπὸ τῶν μερκαλίων ἔρχονται.

- 2) Πῶς ἡμείβοντο οὗτοι μετ' ἡμερομίσθιον (μεροκάματο) ἢ κατ'
ἀποκοπὴν (ἐκοπή); Ποία ἦτο ἡ αμοιβή; εἰς χρήμα ἢ εἰς
εἶδος ; Τὸ ἡμερομίσθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ
φαγητοῦ ; (Παραθέσατε μετὰ τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν
εἰς τὸν τόπον σας οἰκονομολογίαν). ....

Ἐκ τῆς μερομίσθου ἐν τῷ καιρῷ τῆς με-
μεροκάματος 2000 ἀπὸ τοῦ 20 μετὰ ἀφ-
ψη τοῦ :- ἡ δὲ κατὰ τὴν ἀποκοπὴν δὲν
παύειται. -

- 3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμόν ; Ἐπίσης κατὰ
τὴν ἑναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
λοντό τι εἰς τὴν μέσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
κόπωσιν (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ; .....

ποχ!

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ; .....

οὐ ζε. ἐδίδετο. αὐτὴ δίδεται. τοιαύτη προσοχή
(ἐπὶ τῶν ἐσθλῶν) .....

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά. ἐν στήθεσιν καὶ ὁ ἴδιος οἰφείλει .....

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθήριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχυν ποὺ μένουν ἀθήριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μὲ τοὺς ἀποκοπέντας στάχυν πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάαν, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.)

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι ἔθιμον .....

οὐδὲν τοιοῦτον ἔθιμον. εἰς τὴν ἐκείνην
νῦν ὑπάρχει .....

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχῶν.

- 1) Πότε ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα, ἥτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχῶν. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἑσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυν εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; .....

τὸ δέσιμον τῶν σταχῶν ἐξ κερόεως καὶ κερόεως ἔργου
ἐγίνετο ἀμέσως. - οὐδὲ κερόεως ἔργου ἐγένετο
δεμάτια καὶ δένοντα, εἰς ἀμέσως

τὰ δεμάτια δὲ δὲν δεμάτιαται ἐν χειρὶ, εἰς τὴν ἑκείνην
καὶ δὲν δεμάτιαται ἐν χειρὶ, εἰς τὴν ἑκείνην
ἢ εἰς τὴν ἑκείνην τὸ δεμάτιαται.

Πότε γίνεται ή σπορά ή τὸ φύτευμα αὐτῆς. *Μαΐου -
- Ἰουνίου.*

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ή ἐξαγωγή (βγάλισμο) τῶν γεω-
μήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ
ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ
ἀρότρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ
φωτογραφίαν.

*Χαλαρότερον μὲ ῥοζιὰν, σφικτε-
ρὰ μὲ ζ' ἀνέλιον. Δὲν ὑστερεῖ ἰδιαιτέραν
χαλαρότητα. Διὰ τὴν ἐξαγωγήν...*

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσημηθίζετο παλαιότερον ή διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν
χειμῶνα μὲ ξηρά χόρτα (π.χ. σανόν, τριφύλλι, βίκου); Ἐάν
ναί, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ή καλλιέργειά του, ἔπειτα ή
κοπή, ή ξήρανσις καὶ ή φύλαξις αὐτοῦ. *Ναὶ ἐκμηθίζεται μὲ
σανὸν ἄχυστα.*

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσ-
σαν κ.ἄ.)? *Ἐθερίζετο μὲ ζ' ἀνέλιον μὲ ῥοζιὰν ἐν ἰσοπέδῳ
ὡς ἐρῶνι ή ποσειά ἀπορίζον.*
(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ή φωτογραφίας).

- 3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμο-
ποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετι-
κὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

Φωτογραφίας)

Γ' ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- Ἄλλοτε ἐβ' ὁ ἄνι. - Σήμερα εἶδ' ὁ δαυλὸς
ὁ τ' ὅτι (ἐκεῖ σὺ εἶσθαι ἦ) ἄνι εἰς τὴν ἐκ-
κλησίαν.)

- Δεν έχει ιδέα της δημοσίας. - Οργανίζε[ται] μόνο
για τις γιορτές της πόλ[ι]ς των δεκτιών και της
πόλ[ι]ς. Η ερώτηση της γένεσ[ι]ς και της εξέλιξ[ι]ς της

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνεκαθεῖν εἰς τὸν τόπον σας ἀλώνι διὰ τὸν ἀλωνισμόν τῶν δημητριακῶν ; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρὶς τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ ἀλώνι ; *Ναὶ ἀπὸ ἀνεκαθεῖν. Καθὲν εἶχε τὰ ἄχυρά του. Ὁ χωρὶς τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ ἄχυρα δὲν ἐγένετο εἰς ἄλλου χωρὸν.*

- 4) Ποῦ κατασκευάζεται (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἄλῳνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου ; Εἰς πρῶαν θέσιν ; .....

πολλὰν θέσιν
 χαρ' ἔναι αὐτὸ χάρις. βέλτερος εὐδαιμό-
 νια.

- 5) Τὸ ἄλωνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ;
ἐὰν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλὰς οἰκογενεῖας, πῶς γίνεται ἡ χρῆ-
σις του, δηλ. μὲ ποῖαν σειρὰν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; .....

Ἐμὴν κόνιον οὐμογένεια. .....

- 6) Ἀπὸ πότε ἄρχεται τὸ ἄλωνισμα, καὶ πότε λήγει ; *Ἀπὸ τῆς*
ἰουλίας ἐκ Δοχ. Ἀρχ. 1800. .....

- 7) Εἶδη ἄλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματά-
λωνο (μὲ δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (μὲ δάπεδον
ἐστρωμένον μὲ πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχε-
δίασμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ) .....

*Σφραγὸν ἄλωνι καὶ δάπεδον ἐκ χώματος, ἐστρω-
μένον μὲ θάψης καὶ ἀργίλου μὲ τοιμέντω.* .....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΔΟΗΝΩΝ

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἄλωνι ἐκαστον ἔτος πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ
ἄλωνισμοῦ (π.χ. τοῦ χωματάλωνου : καθαρισμός αὐτοῦ καὶ
ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρ-
χει, μὲ πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν
καὶ ἀχύρων) .....

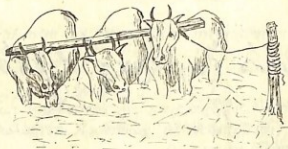
*Μετὰ τὴν ἀνάρι πρὸν γέρου καὶ δακτύ-
λου τοῦτο τὰ χορτὰ καὶ ἐλαφρύνει
μὲ τὸ δάειρον.* .....

- 9) Ἡ ὥς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἄλωνιου καὶ ἡ ἐναρξίς τοῦ ἄλωνι-
σμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ; .....

ΟΧΙ .....

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἄλωνι τῶν δεματιῶν, ὅπου
ὑπάρχει ἄλωνόστυλος, ὡς καὶ τὸ ἄπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἄλω-

νισμόν ; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἷονδήποτε ἄλλον.

11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοποιοῦσας ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησην τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατήσεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.). Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλωνιοῦ ἐξήλιος στῦλος, ὕψους δύο μέτρων (καλούμενος στηχερός, στρούλουρας, δουκάτη, βουκάτη κ.α.), ἀπὸ τοῦ ὁποῖου ἐξαρτῶνται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦνται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶν ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλικῶς, «νὰ ἔρχονται γῦρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ ἀλωνισμού. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωνο-στυλον μὲ τὰ ζῶα; (Εἰς τινὰς τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλειές, αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμὸν τῶν ζώων. Εἰς ἄλλους τόπους εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στῦλος εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλωνιοῦ. Τὰ ἀλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεδεμένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειᾶς περὶ τὸν λαιμὸν ἐκάστου ζώου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται ἀκόμη) ἀλωνισμὸς κατὰ τὸν ἓνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

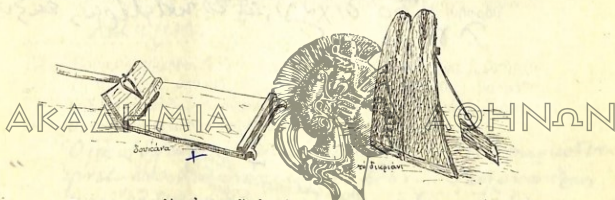
τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα).....

.....

.....

.....

- γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἄλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μηχανικὸν ἄλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὺς εἰς ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἑλασμάτων ἢ ἀποσχίδων σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζώων, σύρεται δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἄλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων διὰ τὸν ἄλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἐὰν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἄλωνιστικὸν τοῦτο μηχανήμα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάνα, δικριάνι, βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμερον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητριακά. Ἠλωνίζοντο (ἢ ἄλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά μὲ ἄλωνιστικὸν μηχανήμα; Μήπως π.χ. ἡ κριθὴ καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκία, ρεβίθια κ.ἄ.) ἦλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζώων ζευγνυομένων καὶ περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων;

Μετὰ τὸ 1920 ἐκρηγνυομένη ἡ δονητικὴ καὶ ἡ
ἀλυστὴ καὶ ἐκρηγνυομένη, ἡ δὲ κατασκευὰ γέτο
ἀπὸ βιομηχανικοῦ καὶ ἐκρηγνυομένη
δ. λ. κ. ἐκρηγνυομένη. — ἀλυστὴν οὐδὲν
ἐκρηγνυομένη καὶ ἀλυστὴν.

- 8) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἄλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὰ ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ; .....

Ἀρχ. 7 ἐκ τῆς Ἀνατολῆς καὶ διευδ. πρὸς τὸν
δύον ὡς ἔστιν

- 12) Ποία ἄλλα ἄλωνιστικά ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἷς τινος τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὁποῖον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δοκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν):

δοκράνι, κατὰ κατωτέρω, ἐκ ξύλου

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἄλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ δικράνι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἄλωνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὁποῖον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἄλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκότους στάχυν ;

ΝΑΙ

- 14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἄλωνόβεργα διὰ τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κτύπημα τῶν ζώων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἄλλαχού φ' κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποία ἡ κατασκευὴ τῆς ; (Σχεδιάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα).....

Ἦτο ἐν χρήσει ὡς ἐχόμενον καὶ
κουτσί... ὡς ἐκ τῆς ξύλου...
ὡς ἔστιν ἐκ ξύλου...
ὡς ἐκ τῆς ξύλου...
ὡς ἐκ τῆς ξύλου...
ὡς ἐκ τῆς ξύλου...
ὡς ἐκ τῆς ξύλου...
ὡς ἐκ τῆς ξύλου...
ὡς ἐκ τῆς ξύλου...

- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγένετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν;
Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγένετο (ἢ γίνεται) χρήσις τοῦ κοπάνου;
(π.χ. φακῆς, ρεβιθιῶν κλπ.).....

Ὁταν διακομίζετο ξυκαλά, ἀνδύκη καὶ ὅτι ξύλινο αὐ-
τῶνα. - Τότε λαμβάνει καὶ τὰ ὅσπρια εἰς αὐτὸν καὶ χω-
ρίζει ἀπὸ τοῦ ὅσπρου καὶ σπέρμα καὶ κοπάνισμα. -
- καὶ σήμερον καὶ τὸν ἴδιον χρόνον γίνεται ἀποχρεμα-
σμός των.

κόπανοι στρογγυλὰ

ξύλο καμυλωτό διὰ τὸ κοπάνημα
μικροῦ ὧρου δημητριακῶν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγένετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν
τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο
ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά;
Πῶς ἐγένετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων
παραγωγῶν;

Μόνον ὑπὸ μελῶν ἡ οἰκογενείας. -

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα.
Ἐγένετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου; Πόσαι
στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν;
Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καί εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχυῶν ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχους, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας) .....

Εὐχάριστος, εὐδ' ἀγέρι, εὐδ' ἐσθλαῖα. - ἡδύτοισ μόνον
ἐστὶν χερσὶν ἡδύτοισ

- 22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζῳῶν, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐὰν ναί, ποῖα ; **OXI**
Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ; **OXI**

- 23) Πότε τὸ πρῶτον ἐγένετο χρῆσις ἀλυσιοειδοῦς μηχανῆς εἰς τὸν τρόπον σας. Ποῖος τὴν ἐπινοήσας (πρόσωπον, συνεταιρισμός κλπ.) (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς). 76/1947.- Πρόσωπον

ΔΙΑΚΟΝΙΑ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ
 ΣΕΡΒΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ
 ΧΑΡΙΣ ΤΩΙ ΑΝΤΙΣΤΕΛΛΟΜΕΝΟΙΣ
 Β. ΔΙΟΝΙΣΙΑ

- 1) Πώς λέγονται οι άλωνισμένοι στάχυες, έτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα· (ἐν Αἰτωλίᾳ· λειῶμα, ἐν Κρήτῃ· μάλαμα). Με ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα· πῶς λέγεται τοῦτο· (εἰς Κρήτην· θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον· δικριάνι, ἀλλαχοῦ· δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ.

Λεῖωμα. — Μετ' ὅτι χαλὶ (α'), μετ' ὅτι καρποχόι
καὶ μετ' ὅτι βαρο (τοῦ ἐντὶ ἐκφυλ. οὐκ ἐστὶν κοινὴ ἐκδύ-
ωσις ἐν τῷ ὕδατι τοῦ δασίου ἀποδεδεικνύμενη ἐν κρ. ἀκροῦ)
(β') τοῦ δασίου ὕδατος ἐστὶν μετ' ὅτι βαρὺν τι καίμενο διὰ
(γ') τὸ ἐκφυλ. (β' δένου) τὸ ἐκφυλ. (β' δένου) τὸ ἐκφυλ. (β' δένου)
(δ') τὸ ἐκφυλ. (β' δένου) τὸ ἐκφυλ. (β' δένου) τὸ ἐκφυλ. (β' δένου)

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ;
Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίκνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μαχαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πράξιν ταύτην καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο.....

Λιχναζομένης. - τοσοῦτο δὲ εἶναι ἐξ ὧς εἶναι ὡς θύαντα αὐτὴν ἀπὸ τοῦ κέντρου καὶ ἐκείνην (ὄνομα φέμενον) εἰς αὐτὸν (τοῦ) ἢ ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ἐξ αὐτοῦ. -

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο : φτυάρι, θρινάκι ; Ἰσχυρογράφησατε τοῦτο..

Μετὰ δὲ (χρ.) τὸ καὶ ὡς οἱ καὶ ἐκ τῶν οὐρανῶν φτυάρι (ἢ ἐξ ἡν εἰς ὅλας)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνᾶ (ἀνεμίζει)· ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστῆς ἐπ' ἀμοιβῇ ;

Ὁ θαλαμώλης ἐξ αὐτοῦ εἰδικός (ἄνδρας ἢ γυναῖκα)

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ (εἰς τινὰς τόπους καλοῦνται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοῦς κόντυλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεῦτερον ἀλώνισμα διὰ τῶν προδῶν τῶν ζῶων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ ;

Χοιτράδες - Μὲτὰ κότερον (δεξιόν)

Δὲν γίνεται δεῦτερον ἐξ αὐτοῦ καὶ...

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζευῖς τῶν ζῶων διὰ τὸ δεῦτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλώνισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἀλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα και καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
 ηθίζεται τοῦτο .....

- 6) Ἄφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
 πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμείναντα
 χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχυῶν (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ; .....

Μετὰ τοῦ κόσκινου (δριμόνι).....

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
 ὑλῶν ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου; ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

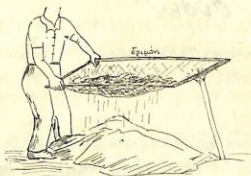
ΑΘΗΝΩΝ

κόσκινον, παλιὸν δερμάτινον

κόστρος ἢ ἀνυλόρος

νων μετὰ διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. μετὰ τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
 κατὰ τόπους: βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν) .....

- 7) Ὅταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν ; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῖται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός ; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ; .....

Σωρεῖται μὲ τὸ φτυάρι, φτυάρι ἀδικαροῦ.
Χαράσσεται κορυφαίως μὲ τὸ φτυάρι.
Ὁ σωρὸς σωρεῖται ἐν ἀνατολῇ μὲ τὸ φτυάρι.
Δὲν δοῦνται οἰκίδες ἀποσκευαῖς ἢ ἀποσκευαῖς.

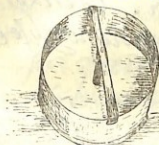
- 8) Ἄ λ λ α ἔ θ ι μ α προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθή κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην. ....

οὐδέν

γ'.1) Ποῖαι ὀφείλαι πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἀλώνι· π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνήθεια. Ἦρχετο ὁ δεκατιστὴς εἰς τὸ ἀλώνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγένετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἴπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητα του εις ὁκάδας, εις κοιλά κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνο-
γράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας). *Η. Δ. Ε. Κ. 79.*

*Ἡ ἐξ. 10. 8 δοχεῖα τοῦ εἰς τὸ ἀλῶνι καὶ δοχεῖα τοῦ εἰς τὸ δαίτη
εἰς τὸ μέγεθος (εἰς δοχεῖα). Ἐάν, ὅμως, ἀπὸ τοῦ εἰς τὸ δαίτη
5. 10 δοχεῖα τοῦ εἰς τὸ δαίτη καὶ δοχεῖα τοῦ εἰς τὸ δαίτη καὶ δοχεῖα τοῦ
οδοῦ καὶ δοχεῖα τοῦ εἰς τὸ δαίτη καὶ δοχεῖα τοῦ εἰς τὸ δαίτη καὶ δοχεῖα τοῦ
τοῦ δοχεῖα τοῦ εἰς τὸ δαίτη καὶ δοχεῖα τοῦ εἰς τὸ δαίτη καὶ δοχεῖα τοῦ
τοῦ δοχεῖα τοῦ εἰς τὸ δαίτη καὶ δοχεῖα τοῦ εἰς τὸ δαίτη καὶ δοχεῖα τοῦ*

μισοκαίλι

κουτίον

- 2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἀλῶνι ;

α) τὸ παπαδιάτικο,

β) τὸ ἀγροφυλακίτικο, + *κέχει 1925 πρὸς τὸν*

γ) τὸ γυφτιάτικο,

δ) τὸ ἀλῶνι καὶ κλπ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερα μετὰ τῶν δημοτρίων (ὄνομα,
χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτο-
γραφίας αὐτῶν) . . . . .

*Οἱ δοχεῖα τοῦ εἰς τὸ δαίτη καὶ δοχεῖα τοῦ εἰς τὸ δαίτη καὶ δοχεῖα τοῦ
εἰς τὸ δαίτη καὶ δοχεῖα τοῦ εἰς τὸ δαίτη καὶ δοχεῖα τοῦ εἰς τὸ δαίτη καὶ δοχεῖα τοῦ*

- 3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ
ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκ-
κων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἐκάστην περίπτωσιν τὰς σχετι-
κὰς συνηθείας)

*Εἰς τὴν οἰκίαν ἐντὸς καδοκίμων (εἰς τὴν
μιθωζιαν μερὶον ὅριον)*

- 4) Τὸ ἄχρουν ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἀχρῶνα) ἐντὸς τοῦ
χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἀλῶνι. Πῶς ἐγίνετο ἡ ἀποθή-

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον ; *ὅπου ἐβορεύθη ἑσταλὴ*

- 5) Πῶς ἐγένετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ θερισμοῦ ἀπὸ τοῦς καλυτέρους στάχους ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ;...

*Μετὰ τὸ ἐξυκνίσαι. ὅδε γὰρ οὐδὲ
πὺν βάσαν τοῦ βωροῦ ὁδε αὐροῦ καλῶτερον.
καὶ ἐπεγομίζευσεν αὐτοῦ.*

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατασκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτή) ἐκ σταχύων, τὸ ὁποῖον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτή αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς ποῦ φυλάσσεται. πρὸς ποῖον σκόπρον καὶ ἐπὶ πόσῳ χρόνῳ ; ...

Δ'. ΕΤΗΣΙΑ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν τόπον σας ἀναμμα φωτιάς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστουγέννων, ἑσπέρas 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρτίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρas τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

Ἀποκριεῖς (Κυριακὴ τῆς ἐντροφαίαν)

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ; .....

*Κυριακὴ τῆς ἐντροφαίαν - ὁ δὲ θεὸς - σὺν
ὁ δὲ θεὸς τῶν χαρίων*

2) Πώς λέγεται ἡ φωτιά αὐτή; (π.χ. φανός, ἀφανός κλπ.).....

..... Δέν ἔχει ἑνὲς ὀνόματι

β'. 1) Ποιοὶ ἀνάπτουν τὴν πυράν; παιδιά, ἡλικιωμένοι, ποῖος ἄλλος; ....

..... Ἰδοὺσαίδια .....

2) Ποῖος ἢ ποιοὶ συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διὰ τὴν πυράν.

Τὰ κλέπτουν; Ἄν ναι, ἀπὸ ποῖον μέρος; .....
..... Ἰδοὺσαίδια ..... Ἰδοὺ κλέπτουν εὐχόμενοι ἀπὸ
Ἰδοὺ κλέπτουν ἔχοντες ἑξ ἑκατὸν δεκάτια ἀπὸ
κλήματα καὶ λιδομάρα.

3) Πώς γίνεται ἡ συγκέντρωσις τῶν. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

.....

.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ'. Ποῖαι αἱ συνήθειαι εἰς κάθε τόπον διὰ κάθε πυράν;

1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις, εὐχαια, ἄσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τὰ σχετικὰ κείμενα .....

..... Ἰδοὺσαίδια καὶ χοροὶ: (Ἰδοὺσαίδια εὐχόμενοι
ἀνευ ἰδοὺσαίδια καὶ χοροῦ φ. κ. κ. κ.)
..... Ἰδοὺσαίδια

2) Πηδήματα, χοροὶ γύρω ἀπὸ τὴν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερῆς)

..... χοροὶ γύρω ἀπὸ τὴν πυράν.

.....

.....

- 3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.) ....

- 4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς) .....

- 5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἐθίμου εἰς τὸν τόπον σας .....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

[illegible]

62. 1) Τό ξύγιον ἄροτρον : τοῦτον τό ἐνί οὐδέω-
 λε ἦτο ξύγιον. Καθ' ὅην ἐπὶ διαίρεσιν ἐξή-
 νη τοῦ ἀποδορεντῆς γωργτ εἰς τό ξύγιον ἄροτρον
 ἦτο ἐν κεφαίᾳ τό εἰδυρὸν ἐνί. -

Τό ξύγιον ἄροτρον ἔσασε καὶ εἶναι ἐν
 κεφαίᾳ καὶ 1940 ἀερίσιν. Ἀπὸ τοῦ 1918 ἐως
 1940 ἐχρησιμοποίητο καὶ τό εἰδυρὸν καὶ τό ξύ-
 γιον. Τό ξύγιον ἐχρησιμοποίητο, ὅταν καὶ τό
 ὄργον (τό ὅσον ἐνί τοῦ εἰδυρὸν) ἦδεν ἐνί ἀνοίξῃ
 οὐρανίᾳ διὰ τὴν ἐσπέρην, διότι ἦτο ὁ γιγνόμενον κο-
 ρυθμὸν ἐπὶ τὴν καὶ ἀπὸ τὸν ἀερίσιν ἀερίσιν
 ἐργάσαν. -

